

TALLINNA VANALINN
VAADATUNA LÄBI KOOLIEELIKU JA
TEMA ÕPETAJA SILMADE

Autor: Reet Murel

Teemani, millest kirjutada tahan, jõudsin suure ringiga.

2008. aasta suvel käisin Veneetsias. Olin lummatud!

Saatsin kodustele sõnumeid oma muljetest. Ühte neist mäletan selgelt:

”Tulime läbi pimedada linna ja nägime muinasjuttu. Veel ei usu!”

Olin sõitnud üle mägede ja orgude, üle merede ja maade ning jõudnud muinasjutuni?

Vaatamata emotsionaalsetele kõrghetkedele, kogesin ma mingil ajal koduigatsust, soovi nähtut lähedastega jagada.

Tagasi Eestisse sõites oli aega olla üksi oma mõtetega.

Meenutasin kogetut. Mõtlesin, mõtlesin, mõtlesin...

Olin teel koju, Tallinna!

Ühtäkki teadsin, et tahan ka Tallinna näha muinasjutuna. Avastada oma linna kui turist või siis uuesti algusest, nagu laps.

Seda viimast oli minul kui lasteaiaõpetajal ju võimalik ometi teoks teha!

Kodulinn Tallinn sai uuesti aktuaalseks 2008. aasta detsembrikuu eel.

Otsustasin tollasele koolieelsele rühmale kõik jõulukuu teemad planeerida lähtudes Tallinna ajaloost ja sellest, mida Tallinna vanalinn 2008. aastal pakkus.

Üks tingimus mulle endale oli varem nimetatud: saada lastega koos targemaks!

Alustasin materjalide kogumist.

Kodusest raamatukogust leidsin Juri Nikiforovi sulest ilmunud vanalinna ajaloost pajatavad raamatud “Vana Tooma lood“ (1-2). Nendele lisandusid kooliealistele mõeldud K.-Rutt Hahn'i ”Tallinna vanalinn ehk kõnelused kummitustega”.

Meie rühmale kingitud raamatutest avastasin Jüri Kuuskemaa “Eesti rahvakalendri” ning Rasmus Kangropooli “Tallinna”.

Ma ei guugeldanud midagi. (tõtt öeldes veel ei osanudki).

Kogu inspiratsiooni sain vaid neid materjale kasutades.

Hea oli istuda laste juures magamistoas ja peale unejutu lugemist, kuulates vaikset nohinat, ise vanalinnas jalutada - küll alles raamatute vahendusel.

Üks, mis mulle esialgu muret tegi, oli usuteema. Oli ju linn sündinud uskutoovate valitsejate abil.

Võtsin julguse planeerida kuuplaani ka kiriku küllastamise, mis jõulukuud arvestades sobis vaatamiseks-rääkimiseks küll.

Mida rohkem ma planeerisin ehk kavandasin, seda rohkem tekkis mul uusi ideid, seoseid, mis tundusid head.

Oleksime võinud jõulukuu kõik päevad vanalinnas uidata.

Aga muusikatunnid, meisterdamised, rühmaruumi kaunistamised, jõulukaartide valmistamised jne?

Reaalsust arvestades tuli teha valik.

Jõulukuud puudutavaid plaane tutvustasime ka rühma lastevanematele, saades nendepoolse toetuse osalisteks ja kinnituse võimalusel ja vajadusel meid ekskursioonidel abistada.

Tagantjärele siis minu enda hinnang tehtule:

ühe sõnaga kommenteerides: “Õnnestus!”

Analüüsivalt oli nii...

Kõik ekskursioonid said seemne ehk eelteadmised, sõnaseletused ja huvitekitamise vanalinna vastu „keele ja kõne” või “mina ja keskkond” tegevustes. Tähtis oli ka fotoalbumite uurimine ning kirjeldamine, sest mitmed lapsed olid õnneks koos vanematega vanalinnas jalutanud ja soovisid seda ka teistele kinnitada.

Vanalinna sõites kasutasime ühistransporti, busse 59 ja 40.

Bussiga nr. 59 on kindlalt rahulikum reisida, aga peatus on meie lasteaiast kaugemal ja intervallid pikemad.

Kõige pingelisem minu jaoks oligi “ühistranspordi-etapp”: laste viisakas käitumine ja õigel hetkel mahaminek.

Kui juba maha astunud ning lapsed üle loetud, laabus ülejäänud suurepäraselt.

Lastepoolne huvi ei kadunud kordagi.

Linnamüüri ja tornides kasutasime kogunemiseks ning rahustamiseks nippi, kus lapsed pidid vahepeal fantaseerima, mis nende arvates sellel või teisel korrusel kunagi juhtunud oli.

Põnevust pakkus ka tornide vaatepiludest välja uudistamine, aga kahjuks kõigi laste pikkus seda iseseisvalt ei lubanud. Nii, et õpetaja pidi lühemaid lapsi tõstes oma tugevust demonstreerima.

Tänu nähtule, tajusid lapsed ka ise, et tornidest oli tõesti võimalik vaadelda merelt saabuaid laevu. Kas sõjameestega või kaubakoormatega Tänapäeval siis ka turistidega...

Viimase torni ülemises “saalis” korraldasime lõpetuseks ringmängu, mis tundus ülev ja pidulik.

Miks olen kindel, et huvi ei raugenud?

Sellepärast, et, kui seisime tagasiteel Snelli tiigi ääres ja vaatasime Toompeale viivat Patkuli treppi, oli vastus küsimusele: “Kas jõuate veel?” ühine: ”Jaa!”

Toompea ehk ülevalt-linn ja Pikast Jalast allapoole jääv all-linn olid minule põnevaks avastuseks, sest ma ei teadnud midagi nende omaaegsetest “huvide konfliktidest”.

Toompeal jälgisime maju, arhitektuuri, aknaid, uksi, erinevaid kaunistusi, vitraaže, kivist katuseid. Nähtud kogemusi saime kasutada kunstitöodes, mis jäid kaunistama meie rühmaruumi jõuluajaks.

Neid pilte loodi minu arvates hoopis suurema enesekindluse ja julgusega kui mõnd eelnevat. Kirjeldan ka Niguliste kiriku külastamist. Sellel ekskursioonil oli kaasas lapsevanem, kes ka ise kultuuri- ja kunstihuviline.

Siin pidime lapsi rohkem distsiplineerima, jälgima. Kuna tegemist on turistidele huvitava paigaga, siis ei olnud me kirikus ainsad.

Olime jõudnud ühte kõrvalruumidest, mille seina kaunistas maal ristilöödud Kristusest, kui osad meie lastest laskusid põlvili maha ja panid otsaesise vastu põrandat, mõned surusid käed kokku palveks ja üks palvetaja soovis endale Barbie hobust.

Selline käitumine oli samaaegselt ehmatav, naljakas ja veidike piinlik. Aga andis igal juhul signaali, et lapsi tuleks selles vallas harida, nagu olin eelnevalt oletanud.

Leidsime üles altarimaalil fragmendi Püha Nicolausest, kellest olime juba lasteaias jutustanud ja see äratundmine oli rõõm meile kõigile.

Niguliste ekskursioon oli mõnele lapsele väsitav. Mitte sellepärast, et huvi ei olnud, vaid raske oli olla vaikselt, jalutada kõik koos.

Väsinud lastega läksin garderoobi. Seal sai pingil istuda või pikutada, postkaarte vaadata, end vabamalt tunda.

Hea, et teine õpetaja ning tubli lapsevanem ülejäänutega selle põneva käigu lõpuni viisid.

Kohe kirikust väljudes seadsime suuna Raekoja platsi poole.

Olime plaaninud külastada jõuluturgu. Kõigil rühma lastel oli kaasas taskuraha, et teha turul sisseoste.

Kuna turg oma ahvatlustega ei suutnud esialgu Raekojaga võistelda, siis jagasime rühma kolmeks grupiks. Iga täiskasvanu jalutas oma seltskonnaga läbi turu, imetles koos lastega

kudumeid, puuhobuseid, küünlaid, lutsukomme, martsipanikujuke. Muidugi ka Tallinna tähtsaimat jõulupuud ja päris ehtsaid elusaid lambaid.

Lõpuks jõudsime jõululoterii-kioski juurde, kus kõigil oli võimalus oma raha kulutada. Seda ka tehti!

Tagantjärele tean, et üsna mitmed olid oma loosiõnnes pettunud ja tulevikus võiks laps osta oma raha eest midagi, mis enda soovitud.

Punkti sellele ekskursioonile panime Raekojaga tutvudes.

Minu üllatuseks paelus lapsi Vana Toomasest rohkem hoopis Raekoja räästas vihmavett sülgav lohepea. Seda jäädvustati hiljem ka joonistustes.

Tegelikult kätkeb Tallinna vanalinn märksa rohkem õppimisvõimalusi ja teadmiskallikaid, kui minu katsetatud ühe kuu jooksul ära sai proovitud. Pole eriti raske (iseasi, kas peab) siduda pea kogu õppeaastaplaan ja -temaatika vanalinnaga, näiteks seotud tegevustena. Mainin siin vaid tervishoiu-, nuku-, ajaloo-, loodus-, kunsti- ja meremuuseumi, lastekirjanduse teabekeskust, erinevaid galeriisid ning käsitöökodasid. Miks mitte ka toredaid pagaritöökodadega kohvikuid? Avastamisrõõmu vanalinnast nii lastele kui ka endale! Ja võimalus "avastada" oma rühma lapsi.

Oma lastega olen väga rahul. Nende suur huvi innustas mind ennast!

Rõõmustasin läbi laste rõõmu! Nägin läbi laste silmade!

Me saime kõik targemaks.

Mina sain õpetajana küpsemaks....

Tundub egoistlik? Loodan, et mitte!

Usun, et see ongi see, mida nimetatakse tööõõmuks!

Lisan pika jutu ilmestamiseks jõulukuu kahe nädala plaanid, mida aluseks võttes need ekskursioonid sündisid.

Õppe- ja kasvatustegevuse nädalaplaan kuupäev: 1. detsember. – 5. detsember**Teema: „ Advendiaeg. Püha Barbara, Nigulapäev. Tallinna vanalinn, linnamüür.”**

Eesmärgid:

- 1) Laps tunneb lähemalt Tallinna vanalinna, Tallinna kui mere-ja hansalinna.
- 2) Laps saab aru mõistest: hansalinn, advendiaeg, õpib koostama kirja jõuluvanale.
- 3) Lapsel kinnistuvad aasta, aastaaja ja kuude nimetused.
- 4) Laps kujutab mälu järgi nähtut, kasutab matemaatikas õpitud geomeetrilisi kujundeid.
- 5) Laps käitub viisakalt tänaval, bussis, teatris.

Õppe- ja kasvatus-tegevuse valdkond	Õppesisu ja -tegevused	Kuupäev
Mina ja keskkond	<ol style="list-style-type: none">1. Jõulukuu-rahukuu, advent-hingamispäev, jõulude ootus. J. Kuuskemaa „Eesti rahvakalender”, lk.129-130. Advendihommik lasteaias (11. rühm)2. Tallinna vanalinn - piltide vaatlus: kaitsemüür ja tornid, arhitektuur (majad, katused, aknad), Barbara päev, 4. detsember - arhitektide ja suurtükiväelaste pühak, „Eesti rahvakalender”, lk.1333. Õppekäik linnamüürile, Sauna-, Nunna-ja Kuldjala torni, Toompeale.	
Keel ja kõne	<ol style="list-style-type: none">1. Jõuluetendus „12 kuud”- Nuku-ja Linnateatri etendus.2. Jutuajamine jõuluvanast - kirja kirjutamise tutvustamine lastele.3. Laste jutustamine „Kaksteist kuud” ja telesalvestuse videoklippide tegemisel „Muljed ja mälestused jõuluajast”4. Kuude nimetuste kirjutamine.	
Matemaatika	<ol style="list-style-type: none">1. Aeg, aja kulg: üks aasta, palju aastaid: 12 kuud aastas- puu joonistamine 12 oksaga, kuude nimetused, nende järjekord.2. Mõisted: kolmeosaline, ruut, ristkülik, kolmnurk- vanalinna majad, katused, aknad. Mõõtmine.	
Kunst	1.-2.-3. „Tallinna vanalinna majad”- kavandi joonistamine, meisterdamine -väljalõikamine arvestades piirjooni, uste-akende lõikamine siidipaberist ja liimimine.	
Mäng	„Jõulud tulevad lasteaeda”- oma mängunurkade kaunistamine, jõulumeeleolu loomine.	
Liikumine	Treppidest ronimine üles-alla, järjekorra pidamine ühe-ja kahekaupa kolonnis, liikumine tänaval.	

Teema: „Teine advent - Püha Nikolaus. Kirik - jõululugu Jeesusest”

Eesmärgid:

- 1) Laps tunneb Raekoda ja kirikut, saab teada, missugune on jõuluturg, kuidas toimub kauplemine, mida kujutab jõuluevangeelium
- 2) Laps omandab uusi sõnu ja mõisteid jõuluajaga seoses, harjutab nende lugemist ja ladumist.
- 3) Laps väärtustab raha, õpib kaaluma..
- 4) Laps püüab joonistuse kaudu edasi anda õppekäigul nähtut.
- 5) Laps tegutseb koos kõigi kaaslastega rõõmsalt ja sõbralikult, tunneb rõõmu teistele kingituste valmistamisest

Õppe- ja kasvatus-tegevuse valdkond	Õppesisu ja -tegevused	Kuupäev
Mina ja keskkond	1. Advendihommiku läbiviimine lasteaias saalis - headus, heategude tegemine, meie lapse palve. 2. Niguliste kiriku külastamine.. Arhitektuur: torn- kellatorn, võlvid - lühtrid, aknad - mosaiik, ukсед, kantsel, altar – altarimaal. Orel-kirikukoor, jõululaulud. Orelimuusika kuulamine lasteaias CD-delt. 3. Raekojaplats - jõulukuusk, Raekoda-raehärrad, raeapteek- apteeker, turg-kaupmehed (kaubandus, vürtsid).	
Keel ja kõne	1. „Räägime Jeesusest”, I. Muhel „Meie lapse jõuluraamat”, lk.44,45- Jõuluevangeelium 2. „Apteek - raeapteek”, Vana Tooma lood I, lk.16,17 3. „Mardileib”- uued sõnad ja mõisted, nende ladumine, lugemine. 4. Jõululaulud :„Õues tähis taevatelk”, R. Kamsen, J. Haavik, Meie lapse jõuluraamat, lk.22 - sõnade selge hääldamine, ilmikas ja arusaadav kõne.	
Matemaatika	1. Raha mõiste: raha väärtus, raha teenimine ja kasutamine. Ostud jõuluturul. 2. Kaal - kaalumine. Apteegikaal - täpsus kaalumisel. Mõisted: raske –kerge.	
Kunst	1. Voolimine: „Martsipanist jõulukujuke” 2. Meisterdamine: „ Jõulukaart” 3. Joonistamine: „Kirik”	
Mäng	Kohvik-kauplus-turg-kaupmehed. Mänguks müntide valmistamine.	
Liikumine	Laste jõulumuusika ja -laulude järgi tantsimine ja liikumine.	